

Aan: Colleges van burgemeester en
wethouders en de gemeenteraden van de
21 deelnemende gemeenten

Bezoekadres
Raiffeisenstraat 18
5611 CH Eindhoven
Postadres
Postbus 985
5600 AZ EINDHOVEN

uw kenmerk	uw brief van	ons kenmerk 100176-4256/BMA/WBR	datum 9 juli 2026
onderwerp Voortgang regionale aanpak netcongestie	e-mailadres [REDACTED]		

Geachte colleges en raden,

De afgelopen maanden hebben we u via een aantal informatiebrieven geïnformeerd over de problematiek rondom netcongestie in onze regio¹. Daarin is onder andere aangegeven dat meerdere gemeenten in de regio per 1 juli te maken hebben met een door Enexis ingestelde aansluitpauze op het elektriciteitsnetwerk. De Metropoolregio Eindhoven (MRE) heeft daarom bij het Bestuurlijke Overleg (BO) Brainport op 27 mei jl. een crisisaanpak voor de Brainport afgesproken met het Rijk en de provincie Noord-Brabant, om samen met de netbeheerders een maatregelenpakket uit te werken en zo snel mogelijk te implementeren (zie informatiebrief 17 juni 2026²). Deze 'Brainportaanpak Netcongestie' maakt onderdeel uit van een Brabantbrede Aanpak Netcongestie.

Met deze informatiebrief nemen we u – zoals toegezegd in de eerdere brieven – voortdurend mee in de voortgang van de regionale aanpak en het bijbehorende maatregelenpakket.

De netcongestie heeft grote impact op de ontwikkeling van woningbouw en bedrijven

Enexis heeft op 13 april 2026 bekend gemaakt dat meerdere gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven sinds 1 juli 2026 te maken hebben met een aansluitpauze op het elektriciteitsnetwerk. Het gaat om de stations Eindhoven-West en Helmond-Zuid, met gevolgen voor een (deel van) de gemeenten Asten, Deurne (zeer beperkt), Eersel, Eindhoven, Helmond, Geldrop-Mierlo, Someren en Veldhoven. De beschikbare transportcapaciteit op deze stations is vergeven, wat betekent dat alle aanvragen vanaf 1 juli 2026 direct op een wachtlijst komen. Enexis heeft eerder al gecommuniceerd dat meer stations in onze regio kritiek zijn³ en zeer dicht tegen de maximale limieten zitten. De verwachting is dat er binnen afzienbare tijd meer aankondigingen van Enexis zullen volgen.

¹ [Informatiebrief Ontwikkelingen Netcongestie in de MRE 16 april 2026](#)

² [Informatiebrief Terugkoppeling BO-Brainport 27-mei-2026](#)

³ [Samen stroompieken voorkomen op heel koude \(vorst\)dagen | Enexis Netbeheer](#)

Om de impact van netcongestie te duiden is er een analyse gemaakt over waar dit onze regionale woningbouwprogrammering raakt⁴. De impact raakt ook alle andere functies in de regio, zoals voorzieningen en het bedrijfsleven, maar hierover zijn geen actuele specifieke gegevens beschikbaar.

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op het scenario dat we géén extra maatregelen zouden nemen om de impact van netcongestie te verminderen. Het maatregelenpakket waarover we u in deze informatiebrief informeren heeft daarom als hoofddoel om deze impact zo klein mogelijk te laten zijn, en zoveel mogelijk ontwikkelingen wél door te kunnen laten gaan, zoals de woningbouw.

Uit de eerste analyse blijkt dat in de periode tot en met 2030 (periode huidige Woondeal) de verwachte impact is dat, zonder aanvullende maatregelen, ca. 20.000 nog te bouwen woningen het risico lopen geen aansluiting te krijgen. Dit is ongeveer 50% van de nog te realiseren woningen van de Woondeal (62.000 woningen in de periode 2022-2030, waarvan er al ruim 20.000 zijn gerealiseerd). De impact in de eerste jaren zal vooral plaatsvinden in de gebieden met een aansluitpauze of de kritieke stroomnetten.

In de periode 2031 tot 2036⁵ zou, zonder aanvullende maatregelen, praktisch de hele woningbouwproductie in de regio stil kunnen komen te liggen. In onze woningbouwprogrammering staan nu ca. 50.000 woningen geprogrammeerd in deze periode. Het geprogrammeerde aantal is niet gecorrigeerd naar gemaakte afspraken.

We werken aan een Brainportaanpak Netcongestie met concreet maatregelenpakket

In het BO Brainport van 27 mei jl. is afgesproken dat er een gezamenlijke crisisaanpak komt voor de Brainportregio, vergelijkbaar met de aanpak in het FGU-gebied (Flevopolder, Gelderland, Utrecht). Afgesproken is dat Rijk en regio samen met de netbeheerders TenneT en Enexis een concept maatregelenpakket opleveren, inclusief de eerste oplossingsrichtingen en voorstellen voor maatregelen voor de verzorgingsgebieden op 'code rood', plus een beeld van de benodigde investeringen. Het pakket wordt na de zomer vastgesteld waarbij de partijen ook verdere afspraken maken (waar nodig bestuurlijk), uiterlijk bij het BO Brainport van 12 oktober 2026.

Op 22 juni jl. is de Staatsecretaris van Klimaat en Groene Groei Jo-Annes de Bat bij een werkbezoek aan de regio meegenomen in de huidige opgave en de gezamenlijke stappen om het hoofd te bieden aan de netcongestieproblematiek in de Brainport. Daarnaast hebben we samen met het Rijk, provincie Noord-Brabant, Brainport Development, Enexis en TenneT op 7 juli 2026 op directieniveau het huidige concept maatregelenpakket voor onze regio besproken. Het maatregelenpakket moet ervoor zorgen dat de ontwikkelingen in de regio zoveel mogelijk kunnen doorgaan, ondanks de netcongestie. Hieronder nemen we u mee in de uitwerking van de eerste maatregelen, die waar mogelijk al zoveel als kan worden uitgewerkt en/of uitgevoerd.

⁴ Op basis van de systematiek en aannames vanuit het Ministerie van BZK voor de Flevopolder, Gelderland en Utrecht. Voor gebieden zonder aangekondigde aansluitpauze of kritieke stroomnetten zijn aanvullende regionale aannames gemaakt.

⁵ TenneT verwacht met 90% zekerheid dat het deernet Noordoost Brabant in 2036 gerealiseerd is. Het deernet bestaat uit het 380 kV station in Wijchen en de 150 kV verbinding tussen Wijchen en Oss. Maatregelen om de realisatie hiervan te versnellen is onderdeel van de crisisaanpak.

De uitvoering van de eerste maatregelen is gestart

Per 1 juli 2026 zijn de eerste aansluitpauzes in onze regio ingesteld. In de regio zijn we daarom, parallel aan de uitwerking van het maatregelenpakket, direct begonnen met de uitvoering van acties met hoge prioriteit. Het gaat onder andere om de volgende acties:

- Enexis maakt per HS/MS station inzichtelijk wordt wat het tekort is aan capaciteit, hoeveel vermogen er nodig is voor o.a. de woningbouwopgave en welke maatregelen het meest effectief zijn. We maken hierbij gebruik van de geleerde lessen uit de FGU-regio. De stations op 'code rood', Helmond-Zuid en Eindhoven-West, worden als eerste doorgerekend.
- De MRE-gemeenten en Enexis hebben samenwerkings- en versnellingsafspraken vastgesteld in een Nadere Overeenkomst. Dit heeft als doel om de werkprocessen van Enexis en de gemeenten op elkaar af te stemmen en de afspraken tussen gemeenten te harmoniseren bij de realisatie van het laag- en middenspanningsnetwerk. De ondertekening hiervan heeft plaatsgevonden op de Omgevingsdag van 9 juli 2026. U wordt in een separate informatiebrief hierover geïnformeerd.
- Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) onderzoekt samen met de netbeheerders en bevoegde gezagen welke versnelling mogelijk is bij de realisatie van netinfrastructuur in de regio's die door Enexis als kritiek zijn aangemerkt.
- Het ministerie van EZK gaat de regie voeren bij de planologische procedure voor de nieuwe 150 kV verbinding tussen Wijchen-Oss. De nieuwe verbinding is nodig om de stroom vanuit het nieuwe 380 kV station in Wijchen naar Brabant te transporteren.
- Brainport Development en gemeenten gaan ondersteuning bieden aan Enexis bij het realiseren van congestiemanagement. We beginnen bij een pilot van de 20 meest kansrijke bedrijven in de verzorgingsgebieden Eindhoven-West en Helmond-Zuid.
- Vanuit de provincie Noord-Brabant en MRE hebben we een kwartiermaker aangesteld, die mogelijke locaties in beeld brengt om tijdelijke opwek te realiseren, zoals batterijen of gasturbines. Het doel hiervan is om de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk op piekmomenten te vergroten.
- Vanuit de MRE werken we met onze gemeenten uit wat er nodig is om onze woningbouwopgave zo veel mogelijk te realiseren ondanks de netcongestie. Dit gaat bijvoorbeeld over welke gebiedsontwikkelingen kansrijk zijn om zonder vermogen te realiseren, hoe we pilots met het Rijk en de netbeheerders kunnen opwerken en welke afspraken hiervoor nodig zijn. Aanvullend bekijken we welk perspectief er is voor verschillende type gebiedsontwikkelingen in de regio.
- We maken inzichtelijk welke keuzes verstandig en haalbaar zijn bij de verduurzaming van de bestaande gebouwde omgeving (denk aan warmtepompen, laadpalen, etc.) gezien de situatie op het elektriciteitsnet.
- We trekken gezamenlijk op met andere provincies en regio's, zoals de FGU-regio, om invloed uit te oefenen op Europese wetgeving die bijvoorbeeld stikstofuitzonderingen voorstelt voor energie-infrastructuur, zodat energie-infrastructuur sneller aangelegd kan worden.

We bekrachtigen de afspraken met onze partners in oktober

Het concept maatregelenpakket werken we deze zomer verder uit naar een 100% versie. Eind augustus bieden we de 21 colleges het integrale maatregelenpakket ter besluitvorming aan. We organiseren op 27 augustus een gecombineerd portefeuillehoudersoverleg om alle betrokken en geïnteresseerde bestuurders bij te praten over de Brainportaanpak Netcongestie, zodat alle bestuurders goed op de hoogte zijn wat het maatregelenpakket inhoudt, wat de gevolgen zijn van de voorgestelde maatregelen en ook wat de gevolgen zijn van het níet treffen van maatregelen. Vervolgens bekrachtigen we de gemaakte afspraken ook op bestuurlijk niveau tussen Rijk, regio en de netbeheerders.

Na het BO Brainport van 12 oktober zullen we alle gemeenteraden verder informeren over het maatregelenpakket, de voortgang en vervolgstappen die we voornemens zijn.

Aandachtspunten en overige ontwikkelingen

- ➔ Als gemeenten moeten wij op 1 oktober projecten aanleveren voor het 'eerder aanvragen proces' van transportcapaciteit voor woningbouw en onderwijshuisvesting. Elk college moet hiervoor bepalen hoe zij tot een prioritering komen. Het is voor alle gemeenten belangrijk om te zorgen een tijdige indiening van lokale projecten voor de aanvraagprocedure voor transportcapaciteit. Zie voor meer informatie de ledenbrief van de VNG van 16 april 2026⁶. De VNG heeft aanvullend op 8 juli jl. een brief gestuurd naar alle colleges en raden met een update over het werkproces, inclusief actuele signalen vanuit de VNG aan het kabinet⁷.
- ➔ Het is daarnaast van belang dat onze gemeenten conform gemaakte afspraken prioriteit geven aan de realisatie van alle elektriciteitsinfrastructuur binnen de gemeente.
- ➔ Breng bovendien in de eigen gebiedsontwikkelingen in beeld wat er nodig is qua energievoorziening om deze ook gerealiseerd te krijgen, met zo min mogelijk impact op het elektriciteitsnetwerk.

Bij de uitwerking van alle maatregelen betrekken wij (mogelijke) grondgemeenten, mocht dit van toepassing zijn. Vanuit de noodzaak om snel te kunnen handelen (crisisaanpak), kiezen we er echter bewust voor om een deel van de maatregelen regionaal voor te bereiden en de verschillende keuzemogelijkheden vervolgens voor te leggen aan de lokale bestuurders. In de besluitvorming van concrete projectlocaties of soortgelijke afwegingen is de (grondgebied)gemeente altijd zelf aan zet, afhankelijk van waar de bevoegdheden zijn belegd (bijvoorbeeld de gemeenteraad in het geval van budgetrecht).

⁶ [Nieuwe werkwijze Eerder aanvragen in planproces woningbouw & onderwijshuisvesting](#)

⁷ [Update werkproces eerder aanvragen netcongestie | VNG](#)

Tot slot

De opgave van netcongestie is niet op te lossen is binnen gemeentegrenzen en beperkt zich niet tot regionale of provinciale grenzen. Onze regionale samenwerking is daarom cruciaal om tempo te maken en oplossingen te vinden, en de samenwerking met het Rijk, de provincie Noord-Brabant en de netbeheerders zo effectief mogelijk te maken. Daarbij blijft het ook belangrijk dat al onze gemeenten zelf het benodigde huiswerk doen. We zullen dit gesprek actief met elkaar blijven voeren in al onze verschillende gremia. Mocht u vragen hebben, dan kunt u uiteraard ook contact opnemen met uw eigen bestuurlijke verantwoordelijke op dit dossier.

Met vriendelijke groet,

het Dagelijks Bestuur
van de Metropoolregio Eindhoven,

de secretaris,

G.A.G.H. Wouters.

de voorzitter,

J.R.V.A. Dijsselbloem.